

B.

Mødet den 10. Maj 1940.

(For lukkede Døre).

Fraværende: Thomas Christensen, K. Moustén, E. Rolander, J. P. N. Siig og S. F. Sørensen.

1. (J. Nr. 258—1940). Andragende fra **Universitets-samvirket** om Udbetaling af Tilskud.

Det budgetterede Beløb paa 3000 Kr. bevilgedes til Udbetaling paa 2 Gange à 1500 Kr.

2. (J. Nr. 264—1940). Andragende fra **Aarhus Teater** om Udbetaling af Tilskud.

Budgetudvalget anbefaler, at det resterende Beløb for 1939—40, 3200 Kr., udbetales, samt at Tilskudet for 1940—41, 20000 Kr. udbetales i månedlige Rater.

Tiltraadtes.

3. (J. Nr. 252—1940). Fastsættelse af **Pension** til Bademester B. Laursens Enke.

Pensionen fastsattes til 1149,26 Kr.

4. (J. Nr. 253—1940). Fastsættelse af **Pension** til Arbejder ved Havnen, M. Pedersens Enke.

Pensionen fastsattes til 1100 Kr.

5. (J. Nr. 17¹—1940). Indstilling fra Socialudvalget om **Eftergivelse af Hjælp** ydet til Snedker Magnus Jensen.

Tiltraadtes.

6. (J.Nr. 191⁶—1940). Andragende fra Boligforeningen »**Ringgaarden**« om Forhøjelse af Entreprisenummen for Bygningerne. — 2. Behandling.

Indstillingen vedtoges.

7. (J.Nr. 191⁶—1940). Andragende fra Boligforeningen »**Ringgaarden**« om Forhøjelse af Entreprisenummen til Haveanlæg og Legepladser. — 2. Behandling.

Indstillingen vedtoges.

- 8 (J. Nr. 245—1940). Forslag til **Kapitalbudget** for 1940—41. — 2. Behandling.

a. Fra Vandværksudvalget forelaa følgende Ændringsforslag:

»I Anledning af det modtagne Forslag til Kapitalbudget for 1940—41 skal man gøre opmærksom paa, at Vandværkets Udgifter til det nye Filteranlæg i Stautrup med tilhørende Pumpestation m. m. ikke kan nedsættes; men at dette Anlæg kræver et betydeligt yderligere Beløb paa 5 à 600000 Kr. Som Forholdene ligger, har det gamle Vandværks Ydeevne i de senere Aar været saa anstrengt, at Vandets Kvalitet ligger betydeligt under den ønskelige, og da der ingen anden Udvej er til at afhjælpe denne Mangel end at bygge det forlængst planlagte nye Anlæg i Stautrup, saaledes som det hele Tiden har været Hensigten, skal man indstille, at den resterende Del af Vandværkslaanet, Kr. 1056000, søges optaget nu, saaledes at Arbejdet hurtigst kan komme i Gang. Man skal dog tilføje, at en Del af dette Beløb først er paaregnet anvendt i 1941—42 og til Dels i 1942—43.«

Fra Budgetudvalget forelaa følgende Indstilling:

»Budgetudvalget er indforstaaet med, at det i foranstaaende Skrivelse omhandlede Arbejde udføres efterhaanden, men for Aaret 1940—41 kan ikke fremskaffes større Beløb end de paa Kapitalbudgetforslaget afsatte 200000 Kr.; man skal derfor henstille, at det paalægges Vandværksudvalget at indrette Arbejdet derefter.«

B o r g m e s t e r e n meddelte, at i Henhold til Oplysninger, der var givet paa Gruppemødet, var der visse Forhold, som gjorde det meget ønskeligt at faa lavet Filteranlægget i Stautrup, og Talerens Gruppe var derfor enige om, at man vil forsøge at skaffe de 210000 Kr. i Løbet af Aaret, enten som Laan eller ved Besparelser andre Steder.

H. J. B a d e n gav nærmere Oplysninger om Sagen og meddelte, at det stærkt stigende Vandforbrug gjorde Filteranlægget i Stautrup i høj Grad nødvendigt.

I. C S ø r e n s e n kunde slutte sig til Tanken om at søge at fremskaffe de 210000 Kr. til Vandværket, eventuelt kunde Værket maaske skaffe Beløbet paa sit eget Regnskab.

Budgetudvalgets Indstilling tiltraadtes med den Tilføjelse, at man vil søge at skaffe de 210000 Kr., hvorved Udgiften til Vandværkstationen i Stautrup er skaaret ned.

b. Fra Formanden for Socialudvalget forelaa følgende Ændringsforslag:

»Under Henvisning til Budgetudvalgets Skrivelse af 4. Maj 1940 om eventuelt Ændringsforslag til Forslaget til Aarhus Kommunes Anlægsbudget for 1940—41 skal jeg angaaende det Beløb baa 220000 Kr. til Opførelse af et Lærlingeplejehjem, som ifølge Vedtagelse i

Budgetudvalgets Møde den 25. April 1940 er udgaaet af Anlægsbudgettet, tillade mig at anføre følgende:

Den 4. Marts 1938 tilskrev Overinspektionen for Børneforsorgen Aarhus Børneværnsudvalg, om Udvalget vilde interessere sig for Oprettelse af et nyt Lærlingeplejehjem, eventuelt paa den Maade, at Hjemmet blev kommunalt Lærlingeplejehjem, til Afløsning af i hvert Fald det ene af de da ved Aarhus beliggende 2 Lærlingeplejehjem.

Børneværnsudvalget mente for sit Vedkommende stærkt at kunne anbefale, at der oprettedes et Lærlingeplejehjem, og det sociale Udvalg tilskrev den 1. Juni 1938 Byraadet og anmodede om Bemyndigelse til at lade udarbejde Planer og Indretning af et Lærlingeplejehjem til indtil 30 Elever, og man tilføjede, at Socialministeren under en Samtale med mig meget kraftigt tilraadede, at man i Aarhus søgte at oprette et tidssvarende kommunalt Lærlingeplejehjem til Afløsning af begge de 2 hidtidige private Hjem. Ved Beslutning af Byraadet den 11. Juni 1938 fik Udvalget Bemyndigelse til at udarbejde Planer og Beregninger.

Den 5. August 1938 kom Socialministeren her til Byen sammen med daværende Ekspeditionssekretær Leuning, og Købmand Møller Rasmussen, Socialdirektøren og jeg deltog i en Forhandling med Borgmesteren, Ministeren og Herr Leuning. Ved denne Lejlighed gav Borgmesteren Tilsagn om at ville interessere sig for Oprettelsen af et saadant Lærlingeplejehjem, og efter gentagne Forhandlinger med Ministeriet, der af egen Drift flere Gange

har rettet Forespørgsel om, hvornaar Læringleplejehjemmet kunde ventes rejst, fremsendte man med Indstilling af 3. Juni 1939 til Byraadet Tegninger og Oversigter over Udgifterne ved Opførelse og Indretning af Hjemmet samt over Udgifter ved dettes Drift i et Aar. Tegningerne var paa Forhaand gennemdrøftet og i Hovedtrækkene godkendt af Ministeriet.

Man gjorde den Gang rede for Vanskelighederne, der allerede var til Stede og i højere Grad, naar begge de hidtil bestaaende Læringleplejehjem var nedlagt, vilde foreligge for Børneværnsudvalget med Hensyn til Anbringelse af unge Mennesker under Børneværnsforsorg, for saa vidt de skulde gennemføre en Læringleuddannelse.

Den 28. Juni 1939 anmodede Budgetudvalget det sociale Udvalg om nærmere Oplysninger om den økonomiske Betydning af Oprettelsen af et Læringleplejehjem, og den 19. Juli 1939 afgav man en indgaaende Redegørelse herfor. Den 5. Januar 1940 afgav Økonomidirektøren en Række Bemærkninger om det paatænkte kommunale Læringleplejehjem, hvilke Bemærkninger man kommenterede i en Skrivelse til Økonomidirektøren den 19. Januar 1940, idet man udbad sig nærmere Oplysninger om, hvorledes Monteringsudgifter skulde afskrives og forrentes. Efter at have faaet Oplysninger herom tilskrev man den 24. Januar 1940 Socialministeriet med Anmodning om at faa oplyst, om Udgiften til Forrentning og Afskrivning af Kurstab ved Belaaning af et Læringleplejhjems Ejendom og af Byggerenter kunde opføres blandt de Afskrivnings- og Forrentningsudgifter, som Staten fuldt ud

skulde bære efter de nye Betalingsregler for Lærlingeplejehjem, samt Udsagn om, hvorvidt et eventuelt Driftsunderskud kunde forventes udredet af Socialministeriets Raadighedsbeløb eller paa anden Maade.

Den 22. April 1940 modtog man fra Aarhus Byraad kommuniceret Socialministeriets Skrivelse af 22. s. M. om disse sidstnævnte Spørgsmaal.

Efter at man saaledes nu mener at have faaet oplyst, hvorledes Ministeriet stiller sig til Oprettelsen og Driften af et Lærlingeplejehjem, og efter at Lærlingeplejehjemmet i Risikov har ophørt med sin Virksomhed den 1. Maj 1940, finder jeg det paatrængende nødvendigt, at der foretages Skridt til Rejsning af et kommunalt Lærlingeplejehjem. Der bestaar for Aarhus Børneværnsudvalg den allerstørste Vanskelighed med at finde egnede Plejehjem til de unge, der er under Børneværnsforsorg, og der findes adskillige unge, som vel egner sig for Anbringelse paa et Lærlingeplejehjem, men aldeles ikke egner sig til Anbringelse i private Plejehjem. Overinspektøren har dertil i de seneste Dage rettet Henvendelse hertil for at faa Bistand til Anbringelse af 6 Elever, anbragt af andre Kommuner i Risikov Lærlingeplejehjem, Elever, som nu ved dette Hjems Ophævelse midlertidigt i indeværende Maaned kan forventes at forblive hos Forstanderen paa det nu nedlagte Hjem, men derefter maa anbringes andetsteds, d. v. s., da de skal gennemføre deres Lære her i Byen, anbringes i private Hjem. Disse vil det næppe være muligt at tilvejebringe saaledes, at de har en forsvarlig Standard.

Jeg skal pege paa, at Ministeriet efter de i Tidens Løb førte Forhandlinger, herunder en Forhandling hvor nuværende Særforsorgsdirektør Leuning for det samlede sociale Udvalg gjorde Rede for Spørgsmaalet og med Udvalget drøftede Planerne, saaledes at Ministeriet med fuldt Føje kan gaa ud fra, at Aarhus Kommune er indstillet paa at rejse dette Lærlingeplejehjem.

Jeg skal ikke indlade mig paa i den Oversigt, der er udsendt, at udpege Omraader, hvor man til Fordel for et Lærlingeplejehjem kan udskyde Anlægsudgifter, men jeg skal meget indstændigt henstille, at der skaffes Udvej for, at et Beløb, som herfra er foreslaaet paa 220000 Kr., opføres paa Forslaget til det Anlægsbudget, som nu skal endeligt vedtages. «

Budgetudvalget kan ikke anbefale foranstaaende Ændringsforslag.

B o r g m e s t e r e n oplyste, at Gruppen var enige om, at under de nuværende Forhold kunde man ikke fremskaffe det Beløb, der var Tale om her, men hvis der kom lysere Tider, var man villig til at tage Spørgsmaalet op til endelig Afgørelse.

C h r. N i e l s e n mente, at der herskede nogen Misforstaaelse med Hensyn til dette Spørgsmaal, idet flere havde den Opfattelse, at Kommunen ikke har nogen Pligt overfor de Lærlinge, der fra andre Kommuner anbringes i Aarhus. Det var imidlertid ikke rigtigt, for hvis man indtog det Standpunkt, vilde man faa samme Behandling med Hensyn til de mange Lærlinge, som Aarhus skal sende bort. Lærlingeforsorgen var bygget op paa et gensidigt Arbejde.

I. C. Sørensen fandt, at denne Sag var kommet ind i en kedelig Skure, og Talerens Gruppe kunde ikke gaa med til paa Forhaand at give noget Tilsagn om at fremme Sagen. Lærlingene kunde godt anbringes paa anden Maade end ved at bygge et dyrt Hjem. Der var to Lærlingehjem i Forstæderne, hvorfra det ene havde Statsanerkendelse og en ordentlig Leder, og naar disse Hjem var gaaet i Stykker, skyldtes det bl. a., at Socialudvalget havde sultet dem ud, da man ikke vilde anbringe Lærlinge paa Hjemmene.

Chr. Nielsen svarede, at det var en meget stor Misforstaaelse, for det var Ministeriet, som ikke vilde give Hjemmene Anerkendelse. Hjemmet i Aabyhøj var under al Kritik; det i Risskov var noget bedre, men det kunde ikke faa Anerkendelse efter den nye Lov, og saa kunde det ikke gaa længere.

Borgmesteren fastslog, at man i hvert Fald ikke for Tiden havde Midler til at bygge et Hjem, men Spørgsmaalet kunde afgøres senere, enten der saa blev Enighed derom eller ikke. Taleren havde ellers den Opfattelse, at naar Aarhus anbringer Lærlinge i andre Kommuner, maa Byen selv betale for dem, og saa maatte andre Kommuner vel ogsaa have Pligt til at skaffe deres Lærlinge Ophold i Aarhus. Man havde ikke særlig Interesse i at knytte andre Lærlinge end Byens egne til et Hjem her, det kunde blive vanskeligt nok at drive alligevel.

Forslaget om Opførelse af et Lærlingehjem forkastedes.

Kai Blicher vil de rette en Forespørgsel angaaende Budgettet. Raadhuset var opført til 7 Mill. Kr., men et saa stort Beløb var vist aldrig

blevet vedtaget. Der var opført Optagelse af nye Laan paa 6087000 Kr. Heraf var til Kasernen 2 Mill.; men den blev næppe til noget i Øjeblikket, og der var saa 4087000 Kr. tilbage. Saavidt det kunde ses, havde man Tilsagn om Laan paa 2½ Mill. Kr., men saa var der tilbage 1587000 Kr., og Taleren kunde ønske at vide, hvor disse Penge skal laanes.

Borgmesteren havde ikke ventet, at man ved 2. Behandling skulde ind paa en Drøftelse af selve Budgettet, og Taleren maatte henvise Hr. Blicher til den Opstilling, der fandtes i Forslaget. Med Hensyn til Kasernen, saa vilde dette Spørgsmaal blive drøftet i Ministerierne og snarest blive afgjort. Angaaende Raadhuset, saa var dette Beløb Arkitekternes Overslag med færdig Montering, men det maatte man undlade under de nuværende Forhold. Selvfølgelig vilde Raadhuset blive dyrere end oprindelig anslaaet, naar man havde sat en Etage og et Taarn til Bygningen. Angaaende Flyvepladsen, saa var Ministeriet paa Grund af Forholdene blevet betænkelig ved at paabegynde den. Taleren havde forhandlet med Ministeriet derom, og det var blevet sagt, at de 800000 Kr. i Statstilskud eventuelt kunde overføres til andre Arbejder; denne Sag vilde komme til Drøftelse senere.

Kai Blicher havde ikke faaet Svar paa, hvor man vilde laane de godt 1½ Mill. Kr., som manglede i Opstillingen, for et eventuelt Laan i Statsanstalten til Kasernen kunde næppe overføres til andre Arbejder. Men selv om man fik Lov til at anvende 1,3 Mill. af dette Laan til andre Ting, manglede der alligevel 287000 Kr., som der ikke var Forklaring paa.

I. C. Sørensen kunde rent formelt give Hr. Blicher Ret, idet de 1,3 Mill. skulde være stillet op som Laan fra anden Side. Men det foreliggende Forslag var et Kapitalbudget for 1 Aar; en Del Laan havde man Løfte om, og andre regnede man med at kunne faa senere, og skulde det glippe, maatte man indskrænke Budgettet. Forslaget omfattede altsaa det, man kunde ønske i Løbet af Aaret, men der blev intet udført, før man havde Penge dertil.

Borgmesteren gjorde opmærksom paa, at man maatte regne med en meget stor Forøgelse af Kassekrediten; derfor havde man ogsaa undersøgt Muligheden for at faa et Laan gennem Bankerne. Men det hændte jo ikke saa sjældent, at man fik Lov til at bruge et Laan til andre Ting end oprindelig paatænkt; det vidste Hr. Blicher umærket, og han kunde derfor have sparet sig at gøre alt det Vrøvl. Man kunde jo ogsaa til næste Aar tage et Par Procent mere i Skat og derved faa dette Beløb ind.

Kai Blicher svarede, at ved sidste Møde blev det udtrykkeligt sagt, at Medlemmerne skulde have en Afskrift af Forslaget for at kunne sætte sig ind i det og eventuelt gøre Bemærkninger dertil.

Stecher Christensen erkendte, at hvis man ikke faar Kasernebyggeriet, kommer man til at mangle 1,3 Mill. Kr., og det var ogsaa drøftet i Budgetudvalget. Kapitalbudgettet indeholdt det højeste, der kunde være Tale om at gennemføre, og maaske kunde det ikke engang gøres; det kom an paa, hvorledes Bankerne vil stille sig. Men Kommunens Økonomi var saa anspændt, at der maatte spares overalt paa Budgetterne, hvor der var en Mulighed derfor.

Reelt var begge Ændringsforslag forkastet, selv om man vil søge at skaffe Pengene til Vandværket.

Vald. Kloster spurgte, hvorledes man skulde forholde sig med Hensyn til det Beløb, der var opført til Neurologisk Institut. Havde Udvalget Lov til at bruge disse Penge?

Borgmesteren svarede, at dette Beløb var bevilget, og Udvalget havde Bemyndigelse til at lave Overslag og Planer, men Planerne skulde jo godkendes af Byraadet.

Vald. Kloster mente, at hvis alle Udvalgene gjorde saaledes, vilde man komme til at mangle 1,3 Mill. Kr.

Stecher Christensen betonedede, at Stillingen var usikker, og man burde først sende Forslagene til Budgetudvalget eller Byraadet, før man gaar i Gang med Arbejderne, idet man først maatte sikre sig, at Pengene kan skaffes.

Forslaget til Kapitalbudget vedtoges ved 2. Behandling.

9. (J. Nr. 275—1940). Andragende fra **Dansk Korforening**, nordre jyske Kreds, om Tilskud.

Budgetudvalget indstiller at der bevilges Foreningen et Tilskud paa 2000 Kr.

Borgmesteren meddelte, at før Koncerten havde man faaet Andragende om Tilskud, saafremt Koncerten gav Underskud. Det var en Begivenhed, som burde have samlet fuldt Hus, men Publikum svigtede, og der blev et Underskud paa 5000 Kr.

Indstillingen vedtoges.